

Informasjon Aftenposten Debattredaksjonen

Debattredaktør

Erik Tornes
Adresse: Aftenposten, Debatt,
Boks 1178, 0107 Oslo

Debatt

E-post: debatt@aftenposten.no
Hovedinnlegg: 3000 tegn inkl.
mellomrom. Legg ved portrettfoto.
Kortinnlegg: 400-1500 tegn.

Kronikker / debattinnlegg på nett

[aftenposten.no/meninger](mailto:debatt@aftenposten.no)
Aftenposten returnerer ikke artikler
som blir sendt på papir.

Kronikk

E-post: kronikk@aftenposten.no
Kronikk: Maks. 6000 tegn
inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

stolsbeskyttelsen, er rettighetene prisgitt det til enhver tid herskende politiske flertall. Dette er spesielt farlig i et land som er så sammensatt som Israel.

Israel er på langt nær et perfekt demokrati, og mye kan sies om mangel på rettsbeskyttelse, særlig for den palestinske minoriteten og befolkningen på den okkuperte Vestbredden. Men Israel er likevel et land som har klart å opprettholde et demokrati under forhold der statens eksistens er truet av ytre fiender, i en tilstand av mer eller mindre vedvarende krig.

Under pandemien har vi alle nylig opplevd hvor skjøre våre demokratiske spilleregler og grunnleggende rettigheter er når samfunnet er truet. Israel har opprettholdt et liberalt demokrati under vedvarende betingelser som er langt mer utfordrende. Høyesteretts rolle som et korrektiv både til sivile og militære myndigheter er en viktig forklaring på hvordan dette har lyktes. Svekket domstolene, er det fare for at demokratiet knuses av unntakstilstandens logikk.

Unik historie. Det er duket for konfrontasjon mellom Netanyahu og Høyesterett.

Høyesterett i Israel har en historie som er unik i internasjonal sammenheng, nettopp i hvordan den har satt grenser for myndighetene under ekstreme situasjoner. Hittil har de andre statsmaktene akseptert at Høyesterett har definert spillereglene og opptrådt som oppmann. Nå ønsker Netanyahu og hans regjering å endre på dette, og selv både gi reglene og trekke grensene.

Under normale omstendigheter er dette en konflikt domstolen er dømt til å tape. Historiens dom er klar: Gang på gang har rettsstaten måttet gi tapt overfor myndigheter som er fast bestemt på å sette til side elementære krav til likhet for loven og anerkjennelse av rettslige begrensninger på deres myndighet. I de fleste tilfeller har ikke dommerne en gang tatt kampen.

Men Israel er annerledes. Dommerne har en bred folkelig mobilisering i ryggen. Det kan gi dem mot til å avsi en kjennelse som taler Netanyahu midt imot. Vil Netanyahu og hans koalisjonspartnere ha mot til å sette seg ut over det, og hva vil i så fall resultatet være?

Meninger Utdanning

Krenkelser i klasserommet

Debatt

Clemens Saers
Lektor

Færre ønsker å utdanne seg til lærer. Tallene fra Samordna opptak viser et kraftig fall i antall søkere til lærerutdanningen.

I pressen blir det fremmet en rekke teorier om hvorfor det forholder seg slik. Jeg var lærer i tiden 1971-2021 og kan berike debatten med noen episoder fra klasserommet.

Makt og ubehag. Den første er fra ti år tilbake i tid. Faget er religion og etikk i 3. klasse på videregående skole. Tema for timen var utformingen av kirkerommet og hva et alter er. Siden halve klassen aldri hadde vært i en kirke, fortalte jeg at alteret alltid sto litt opphøyet. Dette for at besøkere skulle oppleve noe høytidelig, viktig ved det.

Så viste jeg til det lille podiet som mitt kateter sto på, også på en slags sokkel. Det representerte at lærer har en faglig autoritet i vår setting, sa jeg.

En uke senere ble jeg innkalt til min avdelingsleder, som opprørt fortalte meg at jeg hadde truet mine elever med katetermakt. Jeg ble også minnet på at jeg som lærer hadde asymmetrisk makt og måtte passe på slik at ikke elever følte ubehag ved dette.

Krenkede elever. I 2017 kom paragraf 9A-5 inn som en innstramming i Opplæringsloven. Den såkalte krenkelsesparagra-

fen handler om elevenes skolemiljø og om skjerpet aktivitetsplikt dersom ansatte krenker elever eller ved mistanke om krenkelser. Rektor hadde nå fått handlingsplikt.

Andre uken av det nye skoleåret ble jeg uten forvarsel tatt av faget historie. Grunn: Jeg hadde krenket mine elever ved å «blikke».

Jeg kjente ikke til begrepet da, men det var underordnet. Elevers subjektive opplevelse av at jeg så på dem i timen, ble gjort til en objektiv sannhet. Mitt lærerblikk var for ubehagelig for de elevene som ikke var forberedt til timen.

Etter å ha undervist i 46 år i historie ble jeg fjernet fra faget med umiddelbar virkning, og skolesjefen ble varslet. De to elevene som varslet om meg, fikk være anonyme. Noen kontradiksjon fra min side var rektor ikke interessert i.

Konsekvenser for lærere. I forrige skoleår korrigerer en tysk lærer jeg kjenner, en elev som uttalte et tysk ord feil. Eleven følte seg krenket og klaget inn læreren for rektor.

Eleven mente at tysklæreren hadde hengt ut hen for hele klassen. Rektor refset læreren for å ha krenket eleven. Tysklæreren er fortsatt i jobb, men etter den refsen sluttet hen å rette på sine elevers muntlige prestasjoner.

◉ Clemens Saers underviste historie i 46 år. Foto: Privat

Les flere
debattinnlegg
på ap.no